ਵਜੀਰ ਖਾਨ
ਬਨਾਮ
ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਦੀ ਰਾਜ
(2017 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1922-1923)
ਅਗਸਤ 02, 2023

[ਜੇ. ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ ਅਤੇ ਮਨੋਜ ਮਿਸਰਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.]

ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਮੁੱਦਾ : ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ 201 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਕਤਲ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ, ਹੋਰ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਸੱਟਾਂ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ।

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 – ਧਾਰਾਵਾਂ 302 ਅਤੇ 201 – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀਕਰਨ ਦਾ ਉਲਟਾਓ – ਉਚਿਤਤਾ:

ਫੈਸਲਾ : ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਧਿਆਨ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ, ਉਸ ਨੇ ਉਚਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਅਸਫਲ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਝੂਠਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ – ਇਹੀ ਨੂੰ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਚੇਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਕੜੀ ਵਜੋਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ – ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਅਭਿਯੋਗ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਇੱਕੱਠੇ ਵੇਖੇ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਉਸ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਜਿੱਥੇ ਪਤੀ ਵੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਇਹ ਲਗਾਤਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਘਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਕਿਵੇਂ ਮਿਲੀਆਂ ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਝੂਠੀ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਇੱਹ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ – ਜੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕ ਘਰ ਦੀ ਚਾਰ ਦੀਵਾਰੀ ਅੰਦਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਕੋਲ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੌਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਭਿਯੋਗ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਸਖਤ ਸਿਦਾਂਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ – ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਬਰੀਕਰਨ ਦਾ ਉਲਟਾਓ, ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।

ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤ – ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਝੂਠੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇਣਾ – ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਕੜੀ:

ਫੈਸਲਾ: ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਅੱਖੇਂ ਦੇਖਿਆ ਗਵਾਹ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਅਪਨਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸਿਦਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਝੂਠੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਕੜੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਬੂਤ – ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਭਿਯੋਜਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ – ਕਿਸਮ:

ਫੈਸਲਾ: ਕਾਨੂੰਨ ਅਭਿਯੋਜਨ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦਾ, ਜੋ ਲਗਭਗ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਰਜੇ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ – ਅਭਿਯੋਜਨ 'ਤੇ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਜੋ ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 – ਧਾਰਾ 106:

ਫੈਸਲਾ: ਅਭਿਯੋਜਨ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰਭੂਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖੇ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ।

ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮੀਰ ਮੁਹੰਮਦ ਉਮਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2000) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 382 : [2000] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 712; ਧਰਮ ਦੇਵ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਾਜ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1975 ਐਸ.ਸੀ. 241 : [1974] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 60; ਨਿਕਾ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਾਜ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1972 ਐਸ.ਸੀ. 2077 : [1973] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 484; ਗਣੇਸ਼ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦਾ ਰਾਜ [2002] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 731; ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਵੀਂਦਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਿੱਤਲ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1992 ਐਸ.ਸੀ. 2045 : [1992] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 8515 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1922-1923 ਦੇ 2017।

ਨੈਨੀਤਾਲ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 25.07.2017 ਅਤੇ 09.08.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਡਾ. ਰਾਜੇਸ਼ ਪਾਂਡੇ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਚਤੁਰਾਨ ਚੌਬੇ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਪਾਂਡੇ, ਮਿਸ ਦਿਵਿਆ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਡਾ. ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਅਤਰੇ, ਮਿਸ ਰਚਨਾ ਗਾਂਧੀ, ਮਿਸ ਅੰਬਿਕਾ ਅਤਰੇ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਹੁਕਮ

1. ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ - ਵਜੀਰ ਖਾਨ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨੈਨੀਤਾਲ ਵਿੱਚ 25.07.2017 (ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ) ਅਤੇ 09.08.2017 (ਸਜ਼ਾ) ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ(ਆਂ) ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼(ਆਂ) ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ।

2. ਮ੍ਰਿਤਕ - ਬੁਸ਼ਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ - ਵਜੀਰ ਖਾਨ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ - ਵਜੀਰ ਖਾਨ ਨੂੰ ਰੁੜਕੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹਰਿਦੁਆਰ, ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਵਿੱਚ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨ ਟ੍ਰਾਇਲ ਨੰਬਰ 158 ਦੇ 2007 ਅਧੀਨ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਆਈਪੀਸੀ") ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ 201 ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਇਹ ਅਭਿਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ - ਵਜੀਰ ਖਾਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ - ਬੁਸ਼ਰਾ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰ ਕੇ।

3. ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੋਹਦ. ਹਯਾਤ ਨੇ 23.07.2007 ਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ/ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕਤਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਘਟਨਾ 22.01.2007 ਅਤੇ 23.01.2007 ਦੀ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਰਾਤ ਦੌਰਾਨ ਵਾਪਰੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸ਼ਵ ਦਾ ਇਨਕ੍ਵੈਸਟ ਪੰਚਨਾਮਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਸ਼ਵ ਪੋਸਟ-ਮਾਰਟਮ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਪੋਸਟ-ਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਕੁੱਲ 17 ਕੱਟੇ ਜਖਮ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਵਜੀਰ ਖਾਨ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ। ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਉੱਤੇ, ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਵਜੀਰ ਖਾਨ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਨਾ-ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

4. ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੇ ਕੁੱਲ 10 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਕ੍ਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਵਜੀਰ ਖਾਨ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਦਿਨ, ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਨੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਹੋਰ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ

ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ।

5. ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੌਖਿਕ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਅਭਿਯੋਜਨ ਆਪਣਾ ਮਾਮਲਾ ਸੰਦੇਹ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਵਜੀਰ ਖਾਨ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

6. ਜਵਾਬੀ – ਰਾਜ, ਜੋ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਵਜੀਰ ਖਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਜੁਰਮ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ।

7. ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਵਜੀਰ ਖਾਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ।

8. ਡਾ. ਰਾਜੇਸ਼ ਪਾਂਡੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਉਪਸਥਿਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਜੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਸੋਚ ਸਮਝੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਖਲਲ ਪਾਉਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਲਟਣਾ ਕੇਵਲ ਇਸ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਉੱਤੇ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪੂਰਾ ਮਾਮਲਾ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਉੱਤੇ ਟਿੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋਸ਼ਾਰੋਪਣ ਵਾਲੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਈ ਹੈ, ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜੁਰਮ ਨਾਲ ਜੋੜ ਸਕੇ। ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹੋਣਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਤਲ ਦੇ ਜੁਰਮ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

9. ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਭਿਯੋਗੀ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

10. ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੁਰਮ ਦਾ ਹਥਿਆਰ, ਕੱਪੜੇ ਆਦਿ, ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਲੈਬੋਰੇਟਰੀ (ਐਫ.ਐਸ.ਐਲ.) ਵਿੱਚ ਰਸਾਇਣਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਭੇਜੇ ਗਏ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਸੀਰੋਲੋਜੀਕਲ ਟੈਸਟ ਰਿਪੋਰਟ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

11. ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਉਪਸਥਿਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਹੋਣ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਵਜੀਰ ਖਾਨ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

12. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਮਿਸਟਰ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਆਟਰ, ਜਵਾਬੀ – ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਪਸਥਿਤ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਜੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਛੱਡੋ ਹੀ। ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਝਾਏ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਦਿਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇ ਕੁਝ ਘਰ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਦੀਵਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਹੀ ਸਮਝਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਖਾਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਹੈ।

13. ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਭਾਵ ਖੂਨ ਨਾਲ ਸਨਾਇਆ ਹੋਇਆ ਚਾਕੂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਘਰ ਤੋਂ ਹੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 (ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ "ਐਕਟ, 1872") ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਤੱਥ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਉਸ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ

ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਬਚਾਅ ਝੂਠਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

14. ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ:

15. ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੁਕੌਤੀ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

16. ਅਸੀਂ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਉਭਰਦੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ -

1. ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੀ। ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਦੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਾਲ ਤਣਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ.

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸੀ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਕਿ ਲੁਟੇਰੇ ਉਸਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਪਤਨੀ ਉਹ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵੀ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ 'ਤੇ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹਮਲਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ।

3. ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਨੇ ਸੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੱਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ. ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਸਾਰਾ ਬਚਾਅ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਬਚਾਅ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

4. ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਕੁੱਲ 17 ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਜਖਮ ਸਨ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ, ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਵਜੀਰ ਖਾਨ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ, ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਦਸਿਆ ਜਿੱਥੇ ਚਾਕੂ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਹੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

17. ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ਾਰੋਪਣ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਦੋਸ਼ਾਰੋਪਣ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਵਜੀਰ ਖਾਨ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਕਰੇ। ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ਾਰੋਪਣ ਆਪਣਾ ਪਹਿਲਾ ਭਾਰ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਹੀਂ ਉਤਾਰਦਾ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਵਜੀਰ ਖਾਨ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੈਟਲ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ਾਰੋਪਣ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰਿਕ ਤੱਥ ਦੇ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। ਪਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ਾਰੋਪਣ ਵੱਲੋਂ ਰੱਖੇ ਗਏ ਆਧਾਰਿਕ ਤੱਥ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹਨ।

18. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਵਜੀਰ ਖਾਨ ਦਾ ਲੁੱਟਖੋਹ ਦਾ ਬਚਾਅ ਅਤੇ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੂਠਾ ਹੈ।

19. ਦੋਸ਼ ਦੇ ਭਾਰ ਦਾ ਸਵਾਲ, ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਤੱਥ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੀਰ ਮੁਹੰਮਦ ਉਮਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ (2000) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 382 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

20. ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ, ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਜਬਰਦਸਤੀ ਮਹੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਸ ਘਰ ਤੋਂ ਖਿੱਚ ਲਿਆ

ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਡਰ ਕਾਰਨ ਪਨਾਹ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਰਾਤ ਦੇ ਲਗਭਗ 2:30 ਵਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲੈ ਗਏ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ, ਉਸ ਦਾ ਵਿਕਰਾਲ ਸਰੀਰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਮਿਲਿਆ। ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 364, ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਖਿਲਾਫ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਨੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਗਵਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਹੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੀ ਹੋਇਆ। ਸਿੱਖਿਆ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ, ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਇਕੱਠੇ ਦੇਖੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕੜੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੜੀ ਗੁੰਮ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਾਲਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ਾਰੋਪਣ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਿੱਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

21. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਐਕਟ, ਅਤੇ ਪੈਰੇ 31 ਤੋਂ 34 ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ:

"31. ਮੁੱਢਲਾ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਫੋਸਿਲਾਈਜ਼ਡ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਤਰਕ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਦ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮ ਲਈ ਪਰਦੇਸੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਨਿਯਮ ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨਾ. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜੇ ਰਵਾਇਤੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬੋਝ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਪੈਡੈਂਟਿਕ ਕਵਰੇਜ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟਿਆ, ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਹੋਣਗੇ ਮੁੱਖ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਵੇਗਾ।

32. ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ ਪੂਰਵ-ਵਰਣਿਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਗੀ ਮੰਨਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕੁਝ ਤੱਥਾਂ ਦੇ। ਅਨੁਮਾਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇੱਕ ਕੋਰਸ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਲਈ.

33. ਤੱਥ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਇੱਕ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕੁਝ ਹੋਰ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਤੱਥ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਨੁਮਾਨ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਸਬੂਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਹੈ- ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਹੋਰ ਸਾਬਤ ਤੱਥ. ਜਦੋਂ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋ ਸਾਬਤ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ, ਅਦਾਲਤ ਤਰਕ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਰਕਪੂਰਨ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਦ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਕ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 114 ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤੱਥ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਜਿਸਦੀ ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੋਚਦੀ ਹੈ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਘਟਨਾਵਾਂ, ਮਨੁੱਖੀ ਆਚਰਣ ਆਦਿ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਕੋਰਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ.

34. ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲੈ ਗਏ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਕੀ ਹੋਇਆ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਦੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਅਨੁਮਾਨ ਤਬ ਤੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਕਿ ਮਹੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਤੱਕ ਹੋਰ ਕੀ ਹੋਇਆ।"

22. ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 364 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਕੇ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਧਾਰਾ 302 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਕੇ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕਹੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ।

23. ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ

ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਿਆ ਗਵਾਹ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਝੂਠੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰ◌ੰਖਲਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਕੜੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਨਿਕਾ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1972 ਐਸ.ਸੀ 2077, ਗਣੇਸ਼ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਰਾਜ, (2002) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 734, ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਵੀਂਦਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਿੱਤਲ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1992 ਐਸ.ਸੀ 2045।

24. ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਵਜੀਰ ਖਾਨ ਦਾ ਧਿਆਨ ਉਸ ਦੋਸ਼ੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਫਸਾਇਆ, ਉਸ ਨੇ ਉਚਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਜਾਂ ਝੂਠਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰ◌ੰਖਲਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਗੁੰਮ ਕੜੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਿਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

25. ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਆਰੋਪ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਭਿਯੋਗ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਇੱਕੱਠੇ ਵੇਖੇ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਉਸ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਜਿੱਥੇ ਪਤੀ ਵੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਲਗਾਤਾਰ ਹੋਲਦਾ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਘਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਕਿਵੇਂ ਮਿਲੀਆਂ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਝੂਠੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ।

26. ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬਿਨਾਂ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

27. ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਲਾਭਦਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਰਮ ਦਾਸ ਵਾਧਵਾਨੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜ, ਏਆਰ 1975 ਐਸ.ਸੀ. 2411 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 13 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਉਦ੍ਧ੍ਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ:

"13. ਤਾਂ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਸੰਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਨਸਿਕ ਭਾਵਨਾ ਦੇ 'ਚਾਹੀਦਾ' ਬਾਰੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਇੱਥੇ ਬੋਲਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਹਰ ਵਿਰੋਧੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਨਾਲ ਗਲਤ ਨਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਸੀਂ ਐਸ.ਐਸ. ਬੋਵਾਡੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਰਾਜ, ਏਆਰ 1973 ਐਸ.ਸੀ. 2622 ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਜਾਂ ਦੂਰ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਵਿੱਚ ਫਿੱਟ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਜਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਕਸਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਅਕਸਰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹਰ ਹਿਚਕਿਚਾਹਟ ਦੀ ਹਵਾ ਨੂੰ ਝੁਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਵਿੱਲੋ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ। ਜੱਜ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਬਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ, ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਜਾਂ ਸਿੱਧੇ, ਵਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵਾਜਬ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਵਿਅਵਹਾਰਿਕ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਲੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜ, ਏਆਰ 1973 ਐਸ.ਸੀ. 2773 ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਲਾਭ ਉਸ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

28. ਅਦਾਲਤਾਂ ਅੱਗੇ ਅਕਸਰ ਮਾਮਲੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਪਤੀਆਂ ਨੇ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਤਣਾਅ ਅਤੇ ਪਾਤਰ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਕਾਰਨ, ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘਰ

ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰੀ ਗੁਪਤਤਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਛੱਡਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਰਗੇ, ਕੋਈ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੈਂਬਰ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਵਾਹ ਹੋਵੇ, ਦੂਜੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਖਿਲਾਫ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ।

29. ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਘਰ ਦੀ ਚਾਰ ਕੰਧਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਕੋਲ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੌਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਖਤ ਸਿਦਾਂਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸੱਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਟ੍ਰਿਮੁਖ ਮਾਰੋਤੀ ਕਿਰਕਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਰਾਜ, 2007 ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਲਾ ਜਰਨਲ, ਪੇਜ 20 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਜੱਜ ਕੇਵਲ ਇਸ ਲਈ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਕੋਈ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਪਾਵੇ।ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਕਿ ਇੱਕ ਜੱਜ ਵੀ ਇਹ ਵੇਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਬਚ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਦੋਵੇਂ ਜਨਤਕ ਹਨ ਕਰਤੱਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦਾ ਅਜਿਹੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਸਬੂਤ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨਾ ਲਗਭਗ ਅਸੰਭਵ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਅਗਵਾਈ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਡਿਊਟੀ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਲਈ।

30. ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲੇ ਦੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ।

31. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

32. ਬਕਾਇਆ ਅਰਜ਼ੀ(ਆਂ), ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate